NORDAHL GRIEG

BARRABAS

ET SKUESPIL

GYLDENDAL ----------------- NORSK FORLAG OSLO 1927

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna bok av **Nordahl Grieg** (1902-1943) har scannats i juli 2013 av Nasjonalbiblioteket i Oslo. Den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i februari 2014 av Bert H.

TIL BORODIN.Handlingen kan foregaa i Kina idag. I Indien imorgen. I Palæstina for to tusen aar siden.FØRSTE SCENE

Det cr mørke og storm og regn. En fak« kel kaster sit gule, flakkende skjær over mange mennesker som ligger eller sitter indover rummet. Ansiktene er hvite og forpinte.

EN GAMMEL MAND Flommen rev mit hus med sig. Mine marker blev oversvømmet, og mit liv lagt øde. Ve over de fremmede!

EN UNG KVINDE Sygdom kom, og mit barn døde ved brystet.

EN GAMMEL KVINDE Det blev befalt i landsbyen at alle vore unge mænd maatte gaa i krigen. Det var ikke vor krig, og den var forbandet. Langt, langt borte ligger min søn, og biir ædt av gribbene.

ET BARN i feber.

Mor, gi mig mat. Jeg sulter.DEN GAMLE MAND Din mor er død, du taape. Hun flyter i den samme flom, som tok mit hus, mine marker med sig. Iaar skulde fikentrærne bære frukt for første gang, og saa hændte dette,

BARNET

Mor, mor.

DEN GAMLE ilskt.

Stille nu! Elve fikentrær hadde jeg plantet —

EN UNG MAND Vær stille selv! Hvad raker dine fikentrær os —

DEN GAMLE Maatte pest og forraadnelse slaa dig som ikke akter mine graa haar,

DEN UNGE KVINDE sløvt.

Elsker hverandre.

DEN GAMLE Hvad? Du ogsaa! Satan straffe dig, du barns løse mor, for din haan mot en gammel mand. Maatte din melk bli til galde i al evighet, og dine bryster bli diet av skeletter.DEN GAMLE KVINDE Onde er dine ord. Ond var du bestandig.

DEN GAMLE MAND Ga jeg dig ikke av mit korn, du utaknemme* lige.

DEN GAMLE KVINDE Mer beholdt du selv.

FLERE

Har han endnu korn igjen?

DEN GAMLE KVINDE Han er troende til alt. Han ga mig noget korn, det var ikke meget.

De kaster sig over oldingen, men finder intet.

DEN UNGE MAND Hun bedrog os. Djævlen ta hende.

Sparker hende.

FLERE

Rett saa, rett saa.

DEN GAMLE MAND til hende.

Forbandet være du som intet har, der kan bli forbandet. Dit skjød er goldt som stenen, og den yngel du fødte, er nu ufødt. Men Herre, hør mig,og la gribbene i denne stund æte øinene paa hen= des søn, den eneste.

DEN UNGE MAND Gribbene har sin føde, men ikke vi.

FØRSTE MAND Mine saar er aabne og væskende. Det mætter at slikke dem. Gjør som jeg.

FLERE Vi sulter, vi forgaar.

BARNET

Mor, mor!

MANGE

Død over de fremmede djævlene.

FØRSTE MAND Det sies at Barrabas vil reise oprorsfanen.

ANDEN MAND Ingen kan gjøre det uten han.

TREDIE MAND Han er som loven i luften, lynsnar og forfærde; lig. De fremmede frykter ham.FØRSTE KVINDE Han skal ikke kjende skaansel. Han kommer til cn by, og gaar fra en ruinhop. Mændene dræ* per han, kvindene skjænder han.

FØRSTE MAND

Det er krigen!

ANDEN MAND Han skaaner heller ikke sig selv. Hvem er den første i angrepet? Altid Barrabas.

TREDIE MAND Han kunde redde os. Med Barrabas i spissen kunde vi gaa mot de fremmede! Ve over dem!

Deres blod skulde strømme i gatene, og deres lik raatne i tusental.

DEN UNGE KVINDE Elsker hverandre.

DEN UNGE MAND snerrer.

Elsker hverandre! Elsker hverandre!

FØRSTE MAND Er det ikke noget hun har fra denne Jesus?

ANDEN MAND Hvem er egentlig Jesus?DEN GAMLE KVINDE foraktelig.

Jeg kjendte hans mor. Hun var ikke som vi andre.

ANDEN KVINDE Men Jesus er god.

FLERE

God!

ANDRE Hvad hjælper det os?

ANDEN KVINDE Kanske hjælper det os. Jeg vet ikke.

FØRSTE MAND Der sies at han vil avkaste aaket. Han taler om ni fvf.r.ge lys til vore liv.

FLERE

Saa har vi ogsaa hørt. Det er oprørsord han taler.

ANDEN MAND Underlige gjerninger skal ske paa hans vei.

FØRSTE MAND Kanske det er ham som vil føre folket til seier.BARNET Mor, mor, jeg sulter.

ANDEN MAND Kanske Jesus er frelseren.

DEN UNGE KVINDE Hans øine har hvilt paa mig. Jeg tror, Herre.

EN GUTT MED ET TAAPELIG UTSEENDE til barnet:

En av de fremmede soldatene ga mig et brøds stykke.

Han var snil.

Du skal faa det av mig.

DEN GAMLE MAND Set Barnet har brød!

DEN GAMLE KVINDE Vi sulter, og de fraadser for vore øine.

DEN GAMLE MAND

Dræp dem!

HYL FRA MANGE

Dræp dem!

Jesus staar pludselig midt iblandt dem. De løftede hænder synker ned, ansiktene er ikke hatefulde mer.DEN UNGE KVINDE Herre, frels os.

ANDEN KVINDE Der er et lys paa hans ansikt.

TREDIE KVINDE Det er som der er en trøst bare i det.

FØRSTE MAND Vi var nær ved at fortapes.

ANDEN MAND Vore hænder var løftet for at dræpe.

DEN GAMLE MAND Men vi var fortvilede, og visste ikke hvad vi gjorde.

DEN UNGE KVINDE Se, Jesus græter.

DEN GAMLE KVINDE Han græter for os.

ANDEN KVINDE Der er én som græter for os . . .

TREDIE KVINDE fiufker.

Vi er det ikke værd.FØRSTE MAND Herre, tal til os. Vore hjerter længter.

MANGE

Ja, tal til os.

De bleke, ulykkelige ansiktene stirrer mot ham. En klagende, hungrende bon er i deres stemme, Jesus løfter sit ansikt, det lyser av uendelig godhet og medlidenhet og sorg.

MENNESKEMASSEN Herre, frels os. Vi forgaar!

2 — Grieg: Barrabas.anden scene

Morgen.

Dærorino som gaar over til blændende, bi?a"ndeÖblaattÅEn hvit fjeldsfvaa^ Kvindene fra første scene, og nogen av mændene.

DEN GAMLE KVINDE Saa underlig det var inatt.

første kvinde

Pludselig var det som vi glemte hvad sult var.

ANDEN KVINDE Men det kan ikke ha været meget han ga os at spise.

TREDIE KVINDE De sier at det var bare fem brød og to smaa fiske.

DEN GAMLE Stans nu. Lyv med maate. Jeg har ført hus i

over firti aar.DEN UNGE KVINDE Det var hans ord som var vor føde. Husker flere ikke hvad han sa: Mine ord er livets brød.

DEN TA ABELI G UTSEENDE GUTT Livets brød, ja.

DEN GAMLE KVINDE Du spiste nu ganske kraftig. Jeg husker det tydelig.

Fnisen blandt kvindene.

GUTTEN Ilan ler ikke av mig.

DEN GAMLE KVINDE Nei, han gjorde stor stas paa dig, hvis jeg ikke tar feil. Salige er de enfoldige, sa han, og saa bort hvor du satt,

GUTTEN Var det bare mig han mente?

DEN UNGE KVINDE Tro dem ikke.

GUTTEN

Var det mig —første kvinde

Det er ikke rett av dig, dette. Det cr ikke slik ban vil ha os.

ANDEN KVINDE Det er saa rart naar han ikke er her.

den gamle kvinde

gjesper.

Jeg er sulten. Jeg skulde gjerne ha mig en skorpe med livets brød.

Latter Men gjennem latteren kommer der lepende fottrin og ophissede rop.

første mand

Vi er forraadt!

ANDEN MAND Hvad andet kunde vi vente.

KVINDENE

Hvad er hændt?

første mand

Soldatene! De fremmedes soldater er her.

anden mand

trækker paa skuldrene.

De kommer for at kræve keiserens skatt.

kom i rette tid!FØRSTE MAND Vi har nektet før. Vi skulde ha væbnet os.

DEN UNGE KVINDE Vær taalmodig under byrden, sier Jesus.

FØRSTE MAND Er det riktig at være taalmodig naar de tar det sidste vi eier.

ANDEN MAND haanlig.

Mens vi lyttet til hans ord kom soldatene ind i byen. Hvad kan vi gjøre?

DEN UNGE KVINDE Salige er de saktmodige.

FØRSTE MAND Og det vaager du at si til os nu?

TREDIE MAND peker pludselig.

Se! De slaas nede i byen!

første mand

Ja! Gud være lovet! De fremmede møter mot stand.

ANDEN MAND De drives tilbake! Gud har endnu ikke glemt os.DEN GAMLE MAND Hvem er i spissen for vore? Mine øine kan ikke se.

FØRSTE MAND Det er som tyve sværd lyner i solen fra hans haand.

ANDEN MAND Han gaar som en storm mot deres rækkeri

FØRSTE KVINDE De flykter, de flykter!

DEN GAMLE MAND Hvem er han, helten?

DEN UNGE MAND styrter ind.

Jeg vet det; jeg saa alt. Det er Barrabas,

FØRSTE MAND Ja, ja! Barrabas er det!

ANDEN MAND Hvem andre kunde det være.

DEN UNGE MAND Det begyndte slik:

De fremmede kom for at kræve skatt paa hores huset «Krigerens glæde». Der var Barrabas, hanhadde været der og drukket hele natten. Ti av sine mænd hadde han med sig. De sprang paa de fremmede, og hugget dem ned for fote. Da kom hundreder av soldater til. Men Barrabas grep et horn og blaaste til angrep. Hvem gaar med mig til helvede? skrek han, og sprang alene mot dc fremmede.

Da fulgte hele byen ham. Slik var det han seiret.

FØRSTE MAND Han er befrieren!

ANDEN MAND Han stanser ikke med dette!

DEN UNGE MAND Fra hele sletten strømmer der mænd mot byen. Oprøret er begyndt!

FØRSTE KVINDE Han kommer, han kommer!

ANDEN KVINDE Se, smilet paa hans ansikt!

DEN UNGE MAND Han lo mens han gik frem! Tændene gliste hele tiden. Han skrek av fryd for hver fiende han

slo.DEN UNGE KVINDE

Jesus græt.

Hornsignaler, flyvende faner, blinkende sværd.

MENNESKEMASSEN

Barrabas! Hil dig, Barrabas! Tal til os Barra? bas.

En stor praktfuld skikkelse er sprunget op paa skraaningen. Bannerne smclder i blæsten omkring ham.

BARRABAS

Der er sagt til dere: Boi dere, vær taalmodige.

Men jeg sier dere: Reis dere, vær fri!

Elsk deres fiender, er det sagt.

Hat dem, sier jeg.

Hat dem til den sidste fremmede er jaget bort.

Hat dem til vort folk er fritt!

Hvem gaar med mig i hatet?

Hvem følger mig?

Sverdene flyver op, horn klinger,

MENNESKEMÆNGDEN

Med dig til døden!

Alle strømmer ut med Barrabas. Bare den unge kvinde og gutten blir tilbake. Kvinden skjuler ansiktet i sine hænder.

Gutten staar uviss der hvor de andre er gaatt ut, og skotter bort til hende. Endelig ser kvinden op, og møtes av hans spørgende blikk.DEN UNGE KVINDE Nei, nei. Han mente ikke dig; slik.

GUTTEN

smiler.

Nei, ikke sandt. Jeg visste det. Jeg visste det.TREDIE SCENE

En far og søn.

Det er aftenlys. Faren sitter i skumringen. Sønnen staar i det siste, klare, hvite dagss skjæret.

SØNNEN Far, timen er kommet.

FAREN

Gaar du med denne røver og mordbrænder?

SØNNEN Jeg elsker mit folk, far.

FAREN

Der er en bedre maate at elske sit folk paa.

SØNNEN Du tænker paa Jesus nu.

FAREN

Maatte du ogsaa tænke paa ham.SØNNEN

Far, folk lider. De sulter og fryser og stønner under byrden. De trænger mit sverd.

FAREN

Kan du stille deres sult med sverdet? Kan du varme dem med det? Læges deres saar, om du dræper? Hjælp dem med godhet. Gaa ut til dem, og lær dem og del med dem.

Følg i hans fotspor. Løft dem mot lyset.

SØNNEN

De fremmede kjendcr intet andet bud end sver* dets.

FAREN

Saa vær taalmodig.

Byg langsomt, byg stille, byg med kjærlighet, saa staar dit land en dag saa stort, saa herlig at friheten behøver ikke at kjøpes med blod og jern.

SØNNEN

Det vil ta aarhundrcder.

FAREN

Derfor sa jeg: taalmodig.

SØNNEN

Men det er nu vi lever, ikke om aarhundreder.FAREN

I Guds øine er tusen aar bare som igaar.

SØNNEN

Hvad hjælper det os at vor skjændsel, vor sorg og nød tæller saa litc for ham?

FAREN

Du taape! Hvem tror du lider mest med fok ket, Barrabas eller Jesus?

SØNNEN

Barrabas har ikke tid til at lide! Han stormer til kampen, blæsten fosser i hans lunger, blodet jager i hans aarer.

Hans tanker er ikke saa skjønne som Jesu, men det er ham som befrir os.

FAREN

Hans tanker ikke saa skjønne! Drik og svir og daarlige kvinder, det er Barrabas. Og en slik mand følger du.

SØNNEN

Ja!

Det som du forakter, er bare utslag av hans kraft. Hans skamløse nætter, hvad andet er de end skygger av dager i ubændighet og mot.

Det er livet i ham, som er saa vældig, saa vid* underlig.FAREN

Har din tanke intet høiere maal?

SØNNEN

Ikke end livet!

Far, det er skjønt, dette liv. Jeg føler det naar jeg rider mot stormen, og hesten steiler og hovene danser i luften i et forrykende sekund, før den sætter avgaarde i sanseløs, svimlende fart. Da skriker jeg mot stormen: jeg lever!

Intet høiere kan jeg tænke mig. Intet godt gjør jeg, jeg kjender bare livet gjennem mig, dets hers lighet.

Slik føler jeg naar hornene kalder, og fanene smelder over Barrabas.

FAREN

Min søn, min søn, du er faret vild! Taler ikke Jesu milde ord til dit hjerte?

SØNNEN

Jeg er ung! ung! ung! Jeg hører til blandt styr* ken, sundheten og livet. Solskinnet, blæsten og bølgene, de er mine brødre. Hvad har Jesus at si mig? Jesus er for de svake, de gamle og de be* drøvede. Jesus er trøsten i sorgen, lyset i nats ten og haabet i døden. Men Jesus er ikke lyset som ler mot mig i stormen, han er ikke i den vilde avgrurid av fryd hvor jeg kan synke hos en kvinde,han er ikke i latteren som ler av ingenting, eller kanske av en skamløs spøk, fra ven til ven!

FAREN

Du forfærder mig. Du er raa. Jeg kjender dig ikke igjen.

SØNNEN

Jeg er en mand nu far. Livet er ikke længer noget som leder mig eller som venter mig. Livet er mig selv.

FAREN

Men du skal ogsaa bli gammel. Sygdom skal slaa dig, sorger skal ramme dig. Tror du da det er nok at livet er dig selv.

SØNNEN

Sygdom, sorg og alderdom. Alle skal vi møte dem. Ogsaa jeg frykter dem.

Men skal vi bygge livet paa dem? Det er det Jesus gjør. Stille, saktmodige ord, kjølige hænder over en brændende pande. Vent, vent, saa skal alt bli bedre.

Men vi bygger livet paa styrken, paa sundheten, paa utaalmodigheten i vort blod. Vi venter ikke, men gaar paa. Far, Jesu ansikt er blekt av at vaake i natten; men Barrabas ansikt er brændt av solen.FAREN

Du sa: Jesu hænder læger de syke. Men elens dige, ser du ikke at den andens hænder er røde av blod.

Stans, mens der endnu er tid, eller du fortaper dit evige liv.

SØNNEN

Hvis jeg biir, fortaper jeg dette liv. Det er ikke et liv, det som vi lever nu. Hat, skjændsel, undertrykkelse, sænkede øine, skamfulde kinder under de fremmedes ansikt.

Nød, sult, elendighet.

Skulde vi ikke erobre vort liv tilbake?

Alle vi unge gaar med Barrabas.

FAREN

Du kan dø derute. Hvad har Barrabas da at gi dig, du blinde og forhærdede. Men Jesus har lo= vet dem som følger ham, et rike som ikke er av denne verden.

SØNNEN

Men mit rike er!

Far, der ligger landet!

Jeg kan dø for det.

Se, kornet gynger gyldent i aftensolen. Det lys ser av bjergenes sne. Elven glimter mellem mårskene. Røk stiger op fra et hjem, blaa gjennem kveldsluften.

Der gaar mennesker paa veien.

Far, det er nok for mig!

Mit land, mit folk!

FAREN

Du gaar? Vit du gaar til ham uten en fars vels signeise.

SØNNEN

Med din forbandelse paa min pande maa jeg gaa.FJERDE SCENE

Blændende klart dagslys,

PILATUS

Nei, jeg sier Dein: Jeg liker paa ingen maate situationen. Den blir værre og værre dag for dag,

DEN NYUTNÆVNTE EMBEDSMAND

Hvorlænge har konflikten varet?

PILATUS

Vort styre har aldrig været populært herute. Nu mener folket at de kan klare sig selv. Bes vægclsen vokser og vokser. Jeg har underrettet myndigheterne hjemme for længe siden. Jeg tor mine hænder.

EMBEDSMANDEN

Har De sympati for bevægelsen? Jeg mener: er den retfærdig?

3 ~ Grieg; Barrabas,PILATUS

Selvfølgelig cr den retfærdig. Men vi har saa store økonomiske interesser herute at vi kan ikke trække os tilbake.

Desuten — det er gaat for vidt. Vi har impes riets prestige at tænke paa,

EMBEDSMANDEN

Er der intet haab om at komme til en forstaa* else?

PILATUS

Vort haab bar været at den moderate fløi av bevægelsen skulde seire. Med andre ord Jesus.

EMBEDSMANDEN

Der nævnte De det navn som jeg har hat paa læbene siden jeg traf Dem. Jeg skal si Dem: jeg syslet endel med religionsfilosofi hjemme. Jeg glæder mig meget til at træffe ham.

PILATUS

Jeg skal si Dem en anden ting: hjemme glæder man sig til saa meget.

Men naar man har været en stund herute —

I Guder!EMBEDSMANDEN

Den har optat mig sterkt, hans merkelige for= kyndelse av dette rike som skal komme.

PILATUS

Alig har det optat ikke mindre. Jesus er selv* sagt i bund og grund antfrimperialistisk. Hvilket menneske som trækker aande i dette land, er ikke det!

Hans ideer om at avskaffe krig og makt og denne verdens mæktige, er først og fremst rettet mot os.

Men under de nuværende forhold maa man være taknemmelig for en opposition som tar en saa abs strakt og avventende form.

Gi keiseren hvad keiserens er. Der er ingen ting at si paa det.

EMBEDSMANDEN

Dette interesserer mig umaadelig.

PILATUS

Jeg maa tilstaa at der for øicblikket er andre ting som interesserer mig vel saa meget. Jeg bar idag git ordre til evakuering av alle vore kvinder og barn.

EMBEDSMANDEN

Ser De saa mørkt paa situationen?PILATUS

Barrabas har vundet seir paa seir. Hvis ikke den moderate fraktion faar overtaket i den ellevte time, vilde jeg i Deres sted sende alle religions^ historiske optegnelser til skibene.

EMBEDSMANDEN

Hvem cr denne Barrabas? Er det paa nogen maate en værdifuld personlighet?

PILATUS

Fra et imperialistisk synspunkt forsikrer jeg Dem at han er alt andet end værdifuld.

EMBEDSMANDEN

En almindelig oprører?

PILATUS

Han kan selvfølgelig ikke ses som et isolert fæs nornen. Det er et stort parti bak ham, alle de in= tellektuelle som har faat sin utdannelse vestpaa og som har lært knepene av os.

Det er deres propaganda som er bakgrunden for Barrabas. Men selv er han tilstrækkelig tapper og brutal og sagnomsust til at ha makt over folket.

EMBEDSMANDEN

Men Jesu makt! Hans overordentlige etiske og religiøse styrke.PILATUS

Ingen skal beskylde mig for at undervurdere religiøsitetens betydning. Den er selvsagt impes rialismens første og viktigste hjælpemiddel. Men, men!

Av og til tror jeg at hvergang man har brak for den, i skjaebnetimen, feies den væk som en dæmning av vaarflommen.

EMBEDSMANDEN

Har De rett, er det i sandhet trist.

PILATUS

Det er trist.

En ordonans ind. Pilatus læser.

Meget trist.

Barrabas har vundet en ny seir.

Til ordonansen.

Noget nytt fra byen?

ORDONANSEN

Jesus taler til en vældig menneskemængde.

PILATUS

Ah! Endelig et lyspunkt!FEMTE SCENE

Varmt, gyldent eftermiddagslys.

Faren sitter med en ven.

Han er ældet.

VENNEN

For en kveld av fred!

Se, mesteren taler til de smaa barn.

Se, smilet paa hans ansikt. De vilde hindre dem i at løpe til ham, de sa: Jesus har andre ting at tænke paa. Men han svarte: la de smaa barn komme til mig! Se gutten der, hvor øinene tins drer mot Jesus!

FAREN

Ja, jeg ser ham. Kjender du den gutten?

VENNEN

Nei?

Stilhet. Aftenklokken begynder at ringe.

VENNEN

Aftenklokken!

Saa vakkert det er ikveld.De siste, gyldne straaler av solen, barnene, og Jesu ord. Er det ikke som det klinger sammen til én tone av fred og godhet.

FAREN

Kan du se det? Den gutten derborte.

Hvor han ligner min son.

Slik var han som liten.

VENNEN

Ja, ja. Naar du sier det.

Har du hort noget fra ham.

FAREN

Jeg horer de nærmer sig egnen her.

VENNEN

Saa er mig ogsaa fortalt. De seirer over de fremmede, sies der. Men landsbyene staar i flann mer hvor de rykker frem.

Blod og rædsler og jern, aa ven, slik var det ikke det skulde ske.

FAREN

Han forstod mig ikke.

VENNEN

Nei, de forstaar os ikke.

Det ene nødvendige er det som de ikke for; staar.Den fred som er over al forstand.

Vi lider under aaket, det er saa.

Men der blir en kveld som denne for de trætte hjerter, fuld av mildhet og kjærlighet.

Lukker einene.

So ls tra alene.

De møter vore eine og de læger vore saar. Og de lærer os at det ikke er brandskjæret fra byene som er godt for menneskene, men at det er det stille lys.

Og lyset skinner, skinner. Haabet ska! ikke do. Vi sfeal ikke dø.

For hans ord skjælver gjennem lyset.

Ven, naar vi vet det, da er det ikke ondt at hore aftenklokken i vort liv.

(Klokken som har ringt dæmpet og lang; somt til nu, hugger pludselig i med en vild, rasende kiming.

Det mørkner. Snart efter flammer et brandskjær over himlen.)

FAREN

Hvad er det? Noget forfærdelig sker.

VENNEN

Herre, hjælp os!

ET SKRIK UTENFOR:

Til vaaben!ET ANDET SKRIK Hjælp, de dræper dem.

ET TREDIE

Vi kommer, vi kommer!

Pludselig cr scenen fuld av mænd. Nogen kvinder i bakgrunden,

FAREN

I Guds navn, tal! Hvad er det som sker?

EN UNG MAND Dc dræper dem, de dræper dem!

ANDEN MAND En flokk av Barrabas mænd vaaget sig for langt frem. De fremmede soldater kom over dem. De hugger dem ned, hvis ikke vi hjælper.

TREDIE MAND Men vi hjælper dem. Vi kjender stien ned gjens nem kløften, og angriper i flanken.

DEN UNGE MAND De fremmede cr ikke mange. Naar vi kommer, er seiren vor. Fremad!

FAREN

Fred, fred!FJERDE MAND Det er vore venner de dræper. Det er folk her fra egnen.

VENNEN

Den som griper til sverdet, skal omkomme ved sverdet,

DEN UNGE MAND Saa la os omkomme. Vi kan ikke staa stille og se dette ske.

FAREN

Jesus er her. Han vil tale til dere.

FØRSTE MAND Men de dræper dem.

ANDEN MAND Din søn er iblandt dem.

FAREN

Min søn.

TREDIE MAND Jesus kan ikke forlange saa meget av os. Vi er mænd, og maa handle som mænd.FJERDE MAND Se, de slaas like dernede. De er naadd til broenl

DEN UNGE MAND Død over de fremmede djævlene!

MÆNDENE

Åvsted, avstcd!

De styrter over scenen, stanser pludsc« lig, Jesus staar paa fjeldskraaningen.

FØRSTE MAND Herre, vore brødre slaktcs ned.

ANDEN MAND De fremmede er over dem.

TREDIE MAND Vi bar grepet til vaaben. Gjorde vi ikke rett?

FJERDE MAND Gi os din velsignelse, og la os gaa.

JESUS

Har jeg ikke sagt eder: Elsk eders fiender, veb

sign den som forbander eder?

Sverdene synker ned. Mændene staar med bøiede hoder.JESUS

Strækker haanden ut mot der kampen foregaar.

Brødre!

La os be for dem.

Menneskemængden knæler i bøn, alle uten Jesus som staar med ansiktet løftet mot himlen; og faren,

FAREN Min søn! jeg ser ham!

De falder omkring ham, de ringer ham ind, han er saaret —

DEN UNGE KVINDE Vi ber for ham —

FAREN Han kjæmper endnu, —

Er der ingen som vil redde ham?

Hvad gavner det at be for ham, han skulde hat dere ved sin side.

De dræper ham! de dræper min søn —

Vender sig.

Ve dere som sviktet ham!

Hvad hjælper det at dere gjorde rett! For der er en rctt som er større end Guds rett, og det er motets rett, det er mandens rett.

Større fordi vort liv biir en skjændsel uten den.Dc srnaa barn, vi gamle mennesker. Livets mors gen og livets aften. Ja. Men dagen — dagen er ikke med dere.

Min søn! Forbandet gik du fra mig, og du gik til blod og synd, og dette liv var dig nok.

Men jeg sier dere:

Han er mere værd i sin urett end dere som gjorde rett i Guds navn.

Endel av mændene har reist sig. De ser sky paa hverandre.

JESUS

I lite troende!

DEN UNGE KVINDE

Herre! Min bror var med dernede.

Velsignet være dit navn!

JESUS

Gaa bort i fred. Din tro har frelst dig.SJETTE SCENE

Et mørkt purpurskjær over himlen.

Den unge kvinden er alene paa scenen. Pludselig farer hun sammen. En mand staar foran hende. Det er Barrabas, Han er saaret.

BARRABAS

Vær ikke ræd.

Der er ikke meget igjen av Barrabas. Det lille som er gjør ingen fortræd.

Synker ned.

KVINDEN

Du er saaret.

BARRABAS

En liten flænge,

KVINDEN Skal jeg hjælpe dig?

BARRABAS

smiler.

Ja, Vil du hjælpe mig?

Hun knæler ned ved siden av ham.BARRABAS Du er vakker, vet du det?

KVINDEN

Er det ondt?

BARRABAS: kysser hende.

Nei. Det er godt.

KVINDEN reiser sig lynsnart.

Du er et daarlig menneske.

BARRABAS

Ja. Men hvorfor har du faatt en nakke som er skapt til at kysses?

KVINDEN

Jeg gaar nu.

BARRABAS

Ikke gaa. Jeg skal ikke si noget om nakken din mer. Jeg lover dig. Vær god og stel med saaret. Vær snild pike.

Kvinden steller med ham igjen.

Du er en av Jesu, ikke sandt? Du har det blanke daadyrblikket.

KVINDEN Jeg prøver paa at være det.BARRABAS

Han var begyndelsen til nederlaget. Han him dret at mine folk blev hjulpet. Han lot dem bli slaktet ned. Hvad synes du om det?

KVINDEN

Jeg saa ham. Han stanset mændene som vilde gaa til undsætning. Han frelste deres evige liv ved det.

BARRABAS

Mine folk frelste han ikke.

KVINDEN

Men han døde med dem. Jeg saa hans hvite lidelsesfulde ansikt mens det stod paa.

Hvert hugg, hvert støn, hver kval som de led, led ogsaa han. Bak hans pande skjalv de i døds* kampen, og bak hans pande tror jeg de gik frem til opstandelsen og livet.

BARRABAS

Jeg liker at høre dig snakke. Du er underlig. Jeg har aldrig modt en slik en som dig. Men jeg tror ikke paa dig. Han led ikke saa meget. Ligger du med en avhugget fot, skal en mand som staar paa sine to friske ben vanskelig lide som du. En smerte som du foler, bare saan i hjertet, tror du den rykker saa uutholdelig som koldbranden i et saar?KVINDEN

Men du fatter ikke hans grænseløse kjærlighet. Han vil gi sit eget liv for deres, om saa blev krævet. Han er rede til at dø for menneskenes skyld.

BARRABAS

Dør ikke mine mænd? De er ikke gode og alt det, men jeg ser ikke andet end at de ligger og vrir sig av smerte og stønner og biter tændene i græsset og dør saa det gyver om dem.

KVINDEN Men fatter du ikke —

Barrabas hugger hende over armen, rei* ser sig pludselig og forsvinder. En flok fremmede soldater kommer.

EN SOLDAT Har du set en flyktning? En saaret mand?

Kvinden svarer ikke.

ANFØREREN Forstaar du ikke. En av oprørerne?

KVINDEN

Nei.

ANFØREREN Ah. De hænger sammen, alle og en. Det er ikke mulig at faa sandheten ut av dem. Jeg kjen« der dem. Begynd og let,

EN SOLDAT Nei. Hun lyver ikke. Jeg har sett hende før. Hun er en av Jesu.

ANFØREREN Saa? Er en av dette forbandede folk istand til at tale sandt?

Men det morkner, saa hvorfor ikke tro det. Videre.

Soldatene gaar. En liten stund efter korns mer Barrabas tilsyne.

BARRABAS

Du loi.

KVINDEN Ja, jeg har syndet ....

BARRABAS

snerrer.

Du gjorde det eneste som var ordentlig. Man kan ikke gi en mand op paa den maaten. Jeg takker dig ikke.

KVINDEN

Horte du ikke hvad han sa? Forstaar du ikke dette forfærdelige. Jeg løi i Jesu navn. bønlig.

Gaa nu. De søker efter dig.BARRABAS ser paa hende.

Dc tar mig før eller senere saa allikevel. Jeg skal sælge livet saa dyrt som jeg kan; men jeg er ikke rædd for at dø.

Selv om jeg ikke dor for menneskenes skyld. Og nu vil jeg bli her.

KVINDEN

Saa maa jeg gaa.

BARRABAS stiller sig rveicn.

Vet du jeg føler mig bedre efter at du stellet med saaret?

Hvad heter du?

KVINDEN

Ester.

BARRABAS Ester. Er du rædd for mig?

River hende til sig.

Se paa mig.

ITater du mig?

KVINDEN Jeg har ikke lov til at hate nogen.BARRABAS

Bøier sig over hende.

Saa du har ikke lov til det.

Men du er rædd, Ester. Angst og skjælvende. Det er slik jeg vil ha dig. Forstaar du det: da jeg

hadde kysset dig isted, da visste jeg hvad jeg

vilde.

Jeg vilde hugge tændene i nakken paa dig og bore ansiktet nedover huden og slite tøiet av dig, til du stod der naken.

Jeg vil ha dig, her og nu, fordi du er god og løi for mig, fordi du skjælver og er kvinde.

Kysser hende vildt.

Ester. Deilig er du.

Men du vet ikke hvad hat er?

Vet du det ikke.

Vet du det ikke.

Hater du mig ikke?

Svar mig.

TIater du mig ikke?

KVINDEN svakt og skjælvende.

Jo, jeg hater dig.SYVENDE SCENE

Eksekutivkomitéen.

Et skarpt, giftigsgult lys.

ØVERSTE FARISÆER, KAIFAS Dette er skjæbnetimen.

Barrabas er fanget, oprøret er ved at bryte sam= men. Det lar sig ikke nekte: vi staar paa tersklen til en ny fase, og det er Jesus, ikke vi, som vil ha makten i den.

FØRSTE FARISÆER Det skal aldrig ske. Det betyr at den revohu tionære linje vil bli opgitt. Det betyr at vi er tilbake igjen til saktmodigheten, haabet, og haatn løshetcn.

ANDEN FARISÆER Faar han raade, vil de fremmede ha fritt spil. Det er ikke for ingenting Pilatus har sympati for ham.KAIFAS

Endnu er der haab.

Der er den mulighet at Jesus ikke vil være her naar hans time slaar.

NIKODEMUS

langsomt.

Et mord —

KAIFAS

Hvem sa mord? Intet kunde være taabeligere. Heldigvis — der findes delikatere maater at ordne denslags paa.

FØRSTE FARISÆER

Du mener —

KAIFAS

Jeg mener: Pilatus faar ordne det for os.

ANDEN FARISÆER

Men Pilatus —

KAIFAS

Ganske riktig! Og netop derfor —

Hans regjering kjender meget vel til den antb imperialistiske tendens i Jesu forkyndelse. Han staar for dem som selve symbolet av bevægelsen.

Kan vi derfor paa sætt og vis faa Pilatus provo;ceret til at fængsle ham, maa han ogsaa dømme ham.

Han maa. Ellers vil han bli mistænkeliggjort hjemme.

ANDEN FARISÆER

Klarer vi dette, er det et mesterstykke av stats* kunst.

FØRSTE FARISÆER

Vi klarer det. Jeg har en forbindelse blandt hans nærmeste. En misfornøiet. Hans ideer falder i virkeligheten sammen med vore.

Jeg er sikker paa det: Han kan bli overtalt til at gi Jesus op.

KA1FAS

Vi er selvfølgelig villig til at betale.

FØRSTE FARISÆER

Det er selvsagt aldrig av veien. Men som sagt: jeg tror hans meninger er opriktige.

KAIFAS

Fortræffelig. Jeg elsker folk med opriktige meninger. De er altid billigere at bestikke.

NIKODEMUS Nei. Nei. Dette gaar jeg aldrig med paa.FØRSTE FARISÆER

Hvad nu?

NIKODEMUS

Det er usselt dette. Jeg kjender ingen som brænder for sit folk som Jesus.

KAIFAS

Hvem har nektet det?

NIKODEMUS

Hvem har nektet det! Og allikevel vil dere la ham dømme av de fremmede!

KAIFAS

Det er uundgaaelig som taktik.

NIKODEMUS

Der faldt ordet!

Taktik. Det er det høieste som dere kan tænke dere.

Jeg ser deres tynde, fine smil rundt bordet: hvad er dette? Dette er daarlig taktik.

Men allikevel vil jeg tale nu. Jeg aarker ikke at tie længer.

Jeg har sett et folk i oprør, jeg har sett dem gaa til kampen under fanene, og mit hjerte gik ut med dem. Jeg var lykkelig ved at faa være her. Det var stort at være i selve hjertet av bevægelsen,syntes jeg. Men det var ikke hjertet. Det var ikke et hjerte som slo i varme og begeistring og medlidenhet. Kulde, kulde, kulde. Klokc, krumme smil.

Tusener av vore blev slaktet ned, smertet det der c et øieblik?

Menneskeliv — brikker i deres hænder. En mor som mistet sin eneste søn, en kvinde sin elskede, et barn sin far, alle disse fortvilede, forfærdelige skjæbner — et schaktrækk, gjort med rolige, uføb somme hænder. Men jeg er færdig! med dere! Deres smil er som brukne glasskaar, og jeg har revet mig tilblods paa dem.

FØRSTE FARISÆER

Vær trygg for mig i fremtiden! Jeg er imot en= hver unødvendig blodsutgydelse.

KAIFAS

Det har interesseret mig meget at høre hvad det nyvalgte medlem hadde at si.

Ikke fordi det paa nogen maate er nytt, men fordi det gir mig anledning til at si nogen ord om dette problem som han formulerte saa beundrings? værdig klart.

Vor ven nævnte at Jesus brændte, for folket. Det er riktig. Og det er derfor han maa bekjæm? pes.Der er to maater at føre et folk fremover paa: ved kjærlighet eller ved hat. Merk Dem: maalet, folkets lykke, er det samme. Jesus tror det er god= heten som vil føre frem. Be saa skal dig gives. Vi mener at denne arbeidshypotese spiller fallit hver dag, og vil fortsætte at gjøre det.

Den appellerer i det høieste til individet, man kan ta en mand for sig og si: vær god. Han vil muligens være det.

Men man kan ikke reise en talerstol og rope det utover til tusener: vær god.

Da maa man rope: Hat! Gaa ut og dræp! Og menneskehavet er i flammer i samme øieblik.

Det er den appel vi tror paa.

Kjærligheten arbeider med mosaik. Hatet arbeb der med massene.

NIKODEMUS

Saa hater menneskene, saa dræper de. Javel.

KAIFAS

Javel.

Der er det vort arbeide for folkets vel kommer ind. Vi leder hatet i den riktige retning, vi lar den evige misnøie som vi skaper —

NIKODEMUS

Dere leder, dere skaper, dere lar —!

Mener dere at den vældige bevægelse av ung=dom, av offervilje og begeistring ikke er sprunget op fra folket?

Mener dere at den er brygget sammen her?

KAIFAS

Med rette mener vi det.

Det er vor propaganda som har skapt alt.

Naar menneskene gaar i krigen, tillater de sig bestandig den illusion at de gaar til kamp for en idé som er født i deres egne hjerter.

i virkeligheten har de altid faat idéen fra nogen faa mænd rundt et bord.

Det er en nyttig illusion, den gir kraft og glød.

Hvad er slagordet for tiden i dette land: antb imperialisme.

Mændene rundt bordet har arbeidet i mange aar med at faa dette vanskelige ord til at fænge.

Nu flammer det.

NIKODEMUS

Det flammer, fordi folket elsker friheten og has ter de fremmedes aak.

KAIFAS

Flammer det hos dem som lytter til Jesus? Hos dem er undertrykkelsen blit et stille vemod, en sorg til at lutre sindet, intet mer.

Det er blandt vore det er en ild.NIKODEMUS

Se, disse ansikter! Er de en ild?

KAIFAS

Nei, de er en kulde. Det er en leders første plikt at være kold.

Skal lægen være medlidende paa haanden? Og her er cirkelen sluttet: her er vi tilbake igjen til dette at Jesus ikke kan lede vort folk.

Han er for god, han forbrænder av kjærlighet til de enkelte, han kan ikke andet end appelere til det beste 1 menneskene.

Det fører ikke frem.

Men vor kulde er baalet som skal fortære de fremmede i sin flamme.

Forstaar De nu at vi maa ofre Jesus?

NIKODEMUS

Jeg tror dere ikke! Jeg tror dere ikke! Jeg tror dere mangler den ild, den sol i hjertene som deres verdensrum av kulde skulde bevæge sig rundt.

Jeg tror dere horer med deres forstand, jeg tror dere velter dere i iskalle idéer, i planer og taktik med en grusom vellyst som har sit maal nok i sig selv. Folket -— det er til for at gi dere anled= ning til en sadisme, vildere, tusenfoldigere end verden nogensinde har sett —FØRSTE FARISÆER Tilgi mig at jeg lar et litet glasskaar falde paa Deres vei.

NIKODEMUS Men dere seirer ikke allikevel! Dere kjender ikke folket, dere er ikke folket. Deres hat kan fængsle ham, folkets kjærlighet vil sætte ham fri.

KAIFAS Den som lever, faar se.

Nikodemus gaar. De andre ser paa hver« andre; og smiler.OTTENDE SCENE

En terasse i skyggen.

I bakgrunden aner man et menneskehav under en brændende blaa himmel. Nikodemus og hans søn.

Nikodemus vandrer frem og tilbake i angst og ophisseise.

Pilatus kommer ind.

PILATUS

Hvad nytt? De skulde være vel underrettet. Hvorledes er stemningen?

NIKODEMUS Mængden er begyndt at bli urolig. Den venter paa avgjørelsen.

PILATUS

Man har spilt sine kort godt. En av de to er jeg nødt at gi fri i anledning av høitiden. Men hvem? Hvis jeg gir Jesus fri, staar jeg som imperiets fiende. Hvis jeg gir Barrabas fri, er jeg imperiets fiende.

Ah! Er ikke valget lett?Gaar ikke verden altid efter skinnet, bryr den sig nogensinde om at søke sandheten som ligger under, og desuten: hvad er sandhet? —

Og allikevel!

Jeg kan ikke dømme Jesus og gi Barrabas fri. Jeg vct det vil vække forbitrelse baade her og hjemme, hvis jeg ikke følger folket. Men jeg kan ikke.

Det er nu min form for idealitet.

NIKODEMUS

Ogsaa paa Dem har Jesus gjort et sterkt ind= tryk.

PILATUS

For al del, nei!

Jeg smigrer mig med at jeg er den eneste vans tro i dette meget troende folk. Men at dømme Jesus er at dømme maateholdet. At gi Barrabas fri, er at slippe los revolutionen, vaabenmakten, folkehatet, alt det som er virkelig farlig for mit land.

Det kan synes Dem latterlig, men jeg har virs kelig denne svakhet; en drøm om vort imperium, en tro paa dets storhet i verden. En vision som har fulgt mig helt siden jeg var et ungt menneske. Og det synes mig at hvis jeg gir Barrabas fri, er det undergangen paa mit livsverk.

Uro i menneskemassen.

Der er noget ubehagelig ved uroen derute.NIKODEMUS Det synes ikke som det er Jesus som er i den.

PILATUS

Jeg vil la begge, både ham og Barrabas føres frem for folket, Naar de ser disse to, den ene grov, stor, blodbesudlet, en raa mand, vant til at dræpe og henrette, den anden, mild, god, med ord av uendelig kjærlighet —. Jeg nekter at tro det. Maateholdet har endnu sin chance. Og jeg vil tale til dem.

Uroen stiger.

Men selvsagt: skulde det komme til det ytterste, er folket uforsonlig, enstemmig, og min stilling altsaa staar paa spil, saa vet De jo.

Naar valget staar mellem ens stilling og ens livsverk, hvem kan da være i tvil?

Pilatus ut

NIKODEMUS Min søn, min son, hvis de vælger Barrabas, da er det hatets rike som de slipper løs paa jorden.

Faren fra tredie og femte seene kommer ind.

NIKODEMUS Ulykkelige! Jeg har hørt om din skjæbne. Din søn, den eneste, mistet du under oprøret. Du harsett dets forbandelse klarere end nogen. Du væk ger vel Jesus.

FAREN

Min søn døde for Barrabas. Jeg vælger som min søn.

Faren gaar videre ut.

NIKODEMUS Forblindet, forblindet!

Den unge kvinde kommer ind.

NIKODEMUS Men du, du! Jeg vet det som er hændt dig. Du var en av Jesu trofaste, du satt ved hans føtter og han elsket dig.

Men Barrabas møtte dig paa flukten, han tok dig med vold, og sparket dig bort for den første skjøge som passet ham bedre.

Du vælger ikke Barrabas! Du hater ham!

KVINDEN Han var god mot mig en liten stund.

Gaar videre,

NIKODEMUS Ingenting fatter jeg mer. Hvad er denne for; færdelige makt som Barrabas eier over menne; skene.

5 — Grieg: Barrabas.SØNNEN

Far, de fører Jesus frem —

En mumlen høres i menneskemassen.

NIKODEMUS Se hans hvite, sorgfulde ansikt!

At de ikke knæler ned og ber ham velsigne sig. Men de staar tause, likegyldige.

SØNNEN med skinnende øine.

Far!

MENNESKEMÆNGDEN i et jublende gjenkjendelsesrop BarrabasI

KAIFAS

ind.

Vel mødt.

NIKODEMUS Dette er forfærdelig —

Det beste i menneskene — er det bestandig dømt til at lide nederlag?

KAIFAS

Bestandig.

Det beste i menneskene — har De gjort Dem den umak at tænke over hvad det er.Det beste i menneskene er mildheten, medliden= heten, kjærligheten.

Men det er ikke styrken, motet, eventyrlysten!

Detj er ikke det som bruser vældig gjennem aarene, det er ikke det som handler og kjæmper naar livet er sterkest i et menneske.

Det beste i menneskene, det cr det dæmpede i livet. Hvorfor ikke si det avfældigc.

NIKODEMUS

Det vaager De at si om kjærligheten.

KAIFAS

Ja. Det er begjæret som er det sunde. Drøms men om en kvinde er bestandig maskeret impo* tens. Og slik er det overalt.

Det som er det sterkeste i livet, det gir ikke Jesus livets rett. Det som ikke er det sterkeste, det kan heller ikke seire.

Men kloke er de som kalder paa livshungeren, paa lidenskapene, paa kraften, paa alt det som river i sonder deres milde slør av «det beste i menneskene», og som dere derfor kalder for hat.

Kloke er vi.

Kaifas gaar,

SØNNEN

Far, Pilatus vil tale til folket.NIKODEMUS

Min son, glem aldrig denne dag. Du har sett et uskyldig menneske bli ofret. Det beste men: neske som har levet.

Stirrer utover mængden.

Men det forfærdelige er: der er et lys over dem. Det er som det er selve livet som fosser fraadende, uimotstaaelig

i de løftede ansikter, i kravet paa Barrabas.

Hadde han rett?

Har ikke livets sterkeste kræfter bruk for sin frelser, før styrken er brudt?

Min søn, min søn, for første gang føler jeg dette underlige: at ældes. Hvor godt at du er her.

For jeg frykter disse ansikter som lyser der* nede, det er som en storm av ungdom slaar mot mig, der er bcgjær og rodt blod, der er sjø og seil og fjerne land, der er elskov, der er kvinder, nakne i blæsten, som jager med i det sitrende, vilde lys over disse ansikter, men mest er det vaaben, det blinker i sverd, der er faner som smefr der i blaa, blaa luft, horn som isner gjennem blodet!

Jeg frykter dere, jeg hater dere som er unge og som ikke gjør det som er rett.

Jesus, Jesus! Stans disse ansikter, stans disse stumme rop som tordner mot mig.

Slaar hændene for ansiktet. Stirrer igjen.Engang, engang, Herre, vil timen komme da der vil være et andet lys paa menneskenes an= sikt, ikke dette vilde, sterke lys som er Barras bas, men et mildt, saktmodig lys som er Jesus.

Engang vil timen komme, da ropet vil lyde ikke paa styrke og mot og mænds bedrifter, men paa godhet og fred.

Svar mig, O Herre, gi mig et tegn —

SØNNEN

som har staat anspændt og lyttet til Pilatus roper pludselig:

Gi os Barrabas fri!

Og i et tordnende ekko av vilje og bes geistring svarer

MENNESKEMÆNGDEN

Gi os Barrabas fri!NORDAHL GRIEG

Rundt Kap det gode Haab. Vers fra sjeen. 1922,

Stene i Strømmen.

Digte. 1925.

Skibet gaar videre. Roman, 1924.

En ung mands kjærlighet. Skuespil. 1927,

Under utgivelse : Kinesiske dage.